

Viu les festes

NÚM.

5

A CAMBRILS QUI NO XALA AMB LES FESTES ÉS PERQUÈ NO VOL O PERQUÈ NO LES CONEIX

Si un matí ens aixequem i veiem que no hem d'anar a l'escola, que els nostres pares no van a treballar, i que totes les botigues estan tancades, voldrà dir que aquell dia no és com un de normal, serà un dia festiu. I ho serà perquè celebrarem alguna cosa. Hi ha diversos motius per fer festa: potser és diumenge, potser és el dia d'un sant important, potser celebrem un acte històric o un homenatge, etc. Entre aquestes festes, trobem les festes majors.

Cada poble o ciutat té la seva pròpia festa major que se celebra amb actes públics i populars o també a un nivell més íntim i més familiar, a casa. Aquesta festa és per a tothom i tots, grans i petits, acostumen a participar d'alguna manera o altra en els diversos actes que s'organitzen. En un àmbit més reduït, també hi ha les festes patronals. Se'n diuen així les festes que tenen, com a protagonista, sempre un sant, que és el patró venerat pels membres d'un col·lectiu determinat.

Dins el cicle festiu de Cambrils hi ha cinc festes que es destaquen per sobre les altres perquè són pròpies del nostre poble. Es tracta de la Festa Major de la Mare de Déu del Camí, la Festa Major de Sant Pere, la Festa Major de la Immaculada, Sant Antoni i la festa de la Mare de Déu del Carme, aquestes dues darreres de caire patronal.

Per tal de celebrar totes aquestes festes a cada poble s'hi realitzen actes litúrgics molt importants, i també altres com els esportius, una programació especial de cinema i teatre i també balls o concerts. A més a més, es compta amb diversos elements festius, que fan actes molt variats al carrer, perquè tothom pugui disfrutar i participar a la festa. A Cambrils, aquests elements festius són ben coneguts: hi ha la colla dels gegants i nans, que es diuen Tota l'Endenga. També trobem els castellers dels Xiquets de Cambrils, els bastoners, que s'anomenen Colla Bastonera de Cambrils i també els diables, de la Colla de Diables del Barri de l'Eixample.

Tots aquests elements festius són els que s'encarreguen de fer cercaviles pels carrers i places del nostre poble i el punt d'unió de tots els habitants del mateix poble.

per als més joves

FULL DE DIVULGACIÓ DE CULTURA TRADICIONAL I POPULAR DE CAMBRILS

l'anjub

SISTEMA DE LECTURA PÚBLICA DE CATALUNYA. BIB. DE CAMBRILS

1747360534

St. Antoni

Si mireu el calendari veureu que el dia 17 de gener és St. Antoni, patró dels pagesos. Els pagesos formen un grup com en formen també pescadors, modistes, músics, mestres ... i cada un d'aquests gremis té el seu patró...

Antigament, per St. Antoni, els pagesos beneïen els animals que els ajudaven a treballar la terra perquè estessin protegits durant l'any de malalties i fractures d'ossos. Amb la desaparició dels animals al tros, algunes coses canvien.

Ara ja no es beneïxen bous i mules sinó que es beneïxen animals de companyia: gossos, gats, canaris... etc. Quan el dia de St. Antoni cau entre setmana, la festa se celebra el cap de setmana següent. El primer moment important de la festa és l'esmorzar, el dissabte, al pati de la Cooperativa Agrícola, que és l'entitat que organitza la festa. A la tarda comencen les diferents competicions entre les quals destaca la de conducció de tractors. Fixeu-vos en aquest fet: els tractors són la maquinària que ha substituït els animals en aquelles feines del camp.

Per St. Antoni es fan dos balls als locals de la Cooperativa Agrícola. El primer se celebra el dissabte a la nit, amb la participació de força gent que ja es prepara per viure el dia gros de la festa, l'endemà. El diumenge hi ha la benedicció dels animals en sortir de missa major a la parròquia. En acabar, s'inicia un dels actes més característics de la Festa de St. Antoni: la desfílada de carrosses. Surten de la Cooperativa els tractors i remolcs guarnits de diferent manera i fent al·lusió irònica cadascuna a un tema diferent. Hi ha carrosses, però, que es valoren pel seu treball artístic.

Les carrosses fan un recorregut pels carrers de la vila i la platja. Hi ha un punt del recorregut que destaca especialment: la Plaça d'Espanya. Allí s'hi estableix una divertida batalla entre un sector format per alguns polítics i personatges públics i l'altre sector que són els participants en la desfílada. Són aquests els que realitzaran tres voltes a la plaça d'Espanya, fet que coneixem popularment com els Tres Tombs. Al migdia, la Cooperativa hi ha un concert que acull molta gent just abans de dinar. És en aquest moment quan es fa el tradicional sorteig de St. Antoni, que conté diferents premis. A mitja tarda comença el segon ball. Durant el descans es fa l'entrega de premis de la desfílada de carrosses i dels diferents concursos.

la Immaculada

La Festa Major de la Immaculada Concepció se celebra el 8 de desembre i és l'encarregada de tancar el calendari festiu de l'any. El motiu de la seva celebració és el culte que els cambrilencs tenen vers la Mare de Déu. El marc principal de la festa és el nucli antic del poble, on es troba la parròquia de Santa Maria. La diada de la Puríssima, nom amb que es coneix popularment, comença amb una cercavila de bon matí. Els gegants i nanos, juntament amb el grallers del poble, anuncien que la Festa Major ha començat.

La cercavila acaba al "pati de missa" on els gegants són plantats un a cada costat de la porta de l'església per donar la benvinguda als fidels que participaran a la missa major.

L'acte litúrgic, molt concorregut per cert, és acompanyat pels cants de la Coral Verge del Camí des del cor. Un cop finalitzada la missa, s'inicia la processó pels carrers principals del Nucli Antic. La comitiva va precedida pels gegants, a continuació els castellers que s'encarreguen de dur la imatge de la Immaculada i realitzen pilars espontanis durant el recorregut i finalment el Sr. Rector de la Parròquia. Realment aquesta processó és un veritable esclat de festa i fe. Un dels aspectes que ha donat molta vida a aquesta festa, durant els darrers anys, és la celebració de la Diada Castellera de la Puríssima, on la colla castellera local carrega els millors castells de la temporada. L'acte és seguit massivament per gran quantitat de cambrilencs i l'expectació és màxima si el temps hi ajuda.

Arriba l'hora de dinar, a casa també és Festa Major. Una bona teca i una taula ricament parada fan possible el retrobament de la família, és la part més íntima de la festa. Al voltant de la festa també tenen lloc actes com concerts, teatre i exposicions.

Mare de Déu del Carme

El dia 16 de juliol, no només a Cambrils sinó també a d'altres pobles costaners de Catalunya, se celebra la festa del Carme.

La Mare de Déu del Carme és la patrona dels pescadors; aquests i les seves famílies demanen a la verge salut i protecció davant els perills de la mar. Per això veneren la seva imatge i realitzen una processó marítima que consisteix en un recorregut que fan les barques guarnides amb banderetes i flors i afitades fins a fora del moll. Una d'aquestes barques porta la Mare de Déu a bord, que hi ha estat col·locada per uns xiquets cambrilencs vestits de mariners. Són aquests xiquets els que primer han tret la imatge de

l'església de St. Pere i l'han portada al moll acompanyats de tot un seguici format per l'alcalde, a gent que vol venerar la imatge o simplement veure la processó, i també els gegants, nanos i grallers. Els mateixos xiquets, un cop les barques han arribat a port, tornen a l'església per deixar la Mare de Déu. Però, abans d'entrar-hi, canten un himne dedicat a la verge. Quan aquesta ja és dins l'església, la gent va a venerar-la i a fer-li un petó. El mateix dia de la festivitat, al vespre, i com a actes integrants de la festa, s'organitza una cantada d'havaneres o un ball popular on hi pot participar tot aquell que tingui ganes de gresca.

St. Pere

El dia 29 de juny a Cambrils és Festa Major. Se celebra la festa de Sant Pere, patró de tots els pescadors i sant a qui se li dedicà la parròquia del nostre port ara fa 128 anys.

La festa de Sant Pere antigament era molt viscuda, amb actes religiosos molt concorreguts, cucanyes, concerts de sarsuela, curses de barques i nombrosos balls, gairebé sempre sota l'organització de la Confraria de Pescadors de Cambrils.

Actualment, els actes on assisteix més gent són també els balls que es fan a la plaça de l'antic Pòsit. Allí se celebra la nit abans de Sant Pere una popular revetlla en la qual la gent d'aquí i de fora ballen i es diverteixen. Enguany, per primera vegada, els diables van actuar abans del ball. El matí següent, dia de festa grossa, els gegants i els nanos acompanyats de les gralles són l'indicador del que hauria de ser un dia especial, per als habitants del nucli pescador de Cambrils.

Després d'una cercavila, els gegants es dirigeixen cap a la plaça de l'antic Pòsit, on juntament amb les autoritats i els membres de la Confraria de Pescadors, s'encaminen cap a l'església de Sant Pere on s'hi celebra la missa major.

Després s'acostuma a realitzar algun concert o cantada d'havaneres a càrrec del grup Mestral, acte que dona pas a uns dels moments importants de la diada de St. Pere com és l'homenatge als vells pescadors. Es reuneixen tots els pescadors ja jubilats i se'ls convida a dinar, moment emotiu on es recorden experiències viscudes i es retroben antigues amistats.

Durant els dies que envolten Sant Pere, també podem gaudir dels castells que s'aixequen a la plaça que és el centre de la festa major, la plaça de l'antic Pòsit on, per últim es fa el segon ball de St. Pere, ara el mateix dia 29 a la nit. Aquest ball serveix de cloenda d'una

festivitat que és símbol dels pescadors de Cambrils.

per als més joves

Les festes a Cambrils

l'anjub

Mare de Déu del Camí

El dia 8 de setembre se celebra a Cambrils la Festa Major dedicada a la seva patrona, la Mare de Déu del Camí.

Els actes comencen la nit abans al seu santuari, conegut pels cambrilencs com l'Ermita, amb la vetlla de Santa Maria. Aquesta vetlla consisteix en fer un petit recorregut per fora de l'ermita mentre es van cantant els Goigs de la Mare de Déu del Camí. Després es puja al santuari i es fa una pregària.

L'endemà al matí, els grallers, els gegants i els nanos passen a despertar tothom. Més tard, se celebra la missa major, més solemne que de costum i també hi canta la Coral Verge del Camí, ja que és un dia molt especial per a tots els cambrilencs.

Quan se surt de missa la gent s'espera al peu de l'escala per veure la ballada de gegants. Abans de sortir de l'ermita, però, molta gent passa cap al cambril on hi ha la imatge per fer-li un petó i expressar així la seva devoció per la Mare de Déu del Camí.

Al pati del darrere de l'ermita, quan s'ha acabat la missa, s'hi instal·la un bar i la gent hi fa tertúlia. Aquesta ocasió també

s'aprofita per trobar-se amb persones que ja no viuen al poble, però que hi tornen en un dia tan assenyalat.

A la tarda es fa una ofrena floral a la Mare de Déu.

Els xiquets i les xiquetes de Cambrils, van a portar flors a la Mare de Déu acompanyats dels bastoners i els castellers fins a l'ermita, on el mossèn beneeix les ofrenes. Seguidament els bastoners i els castellers realitzen la seva actuació.

Cap al tard del dia 8, al pati de l'ermita hi sol haver un concert d'havaneres o algun altre acte per cloure la festa.

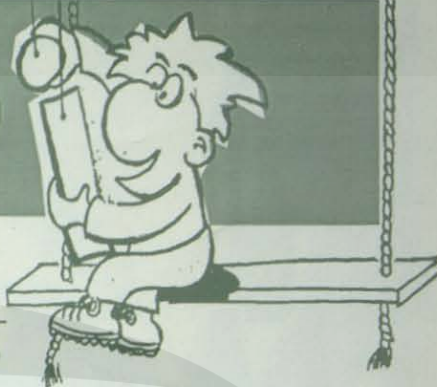
La festa de la Mare de Déu del Camí és molt antiga. La devoció dels cambrilencs per la seva imatge començà ja el segle XII o XIII quan, segons la tradició, es va trobar enterrada a la vora d'un camí i sota una palmera. És per això que encara ara se la representa amb una palmera al seu darrere.

Al voltant de la celebració de la Mare de Déu del Camí trobem una festa de recent creació: la Nit del Foc, la vigília de la Diada Nacional de Catalunya, l'11 de setembre. En aquesta festa els carrers del nucli antic de Cambrils s'omplen de diables, bèsties de foc, llum, música i, sobretot, foc.

Cada dos anys, la Nit del Foc, dóna pas a una gran Trobada Gegantera, on moltíssima gent surt al carrer per veure gegants d'arreu de Catalunya, coincidint amb la Diada.

QÜESTIONAR

APRENEM DE LES FESTES

El test

Responen el següent qüestionari, col·locant una creu dins la casella que precedeix a la resposta que creieu que és la correcta

1. Quin era el menú de festa major dels nostres avis

- ☐ a. Calçotada i carn a la brasa
- ☐ b. Sopa amb brossa i rostit
- ☐ c. Còctel de gambes i llom amb pinya

2. Sabries dir el nom dels quatre gegants de Cambrils?

- ☐ a. Antoni, Immaculada, Carme i Pere
- ☐ b. Antoni, Camí, Miquel i Josefina
- ☐ c. Pere, Camí, Ermengol i Magdalena

3. Què és el cambril?

- ☐ a. Cambrils sense Vilafortuny
- ☐ b. Espai destinat a la veneració d'una marededéu
- ☐ c. Poble situat a les muntanyes de Solsona

4. Què és el cor d'una església?

- ☐ a. Punt central d'una església
- ☐ b. Lloc de l'església destinat als cantors
- ☐ c. Lloc de l'església des d'on parla el mossèn

5. Quin és l'element festiu que arriba més amunt per la Immaculada?

- ☐ a. Els gegants
- ☐ b. Els bastons
- ☐ c. Els castells

6. Quin és l'instrument que acompanya els bastoners de Cambrils en els seus balls?

- ☐ a. Flabiol i timbal
- ☐ b. Acordió i pandereta
- ☐ c. Piano i guitarra

7. Per quina festa es beneeixen els animals?

- ☐ a. Sant Antoni
- ☐ b. Sant Pere
- ☐ c. Sant Francesc d'Assís

8. Quina Patrona tenen els pescadors?

- ☐ a. La Immaculada
- ☐ b. Mare de Déu del Carme
- ☐ c. Santa Rita

9. A què anomenen carretilla els Diables de l'Eixample de Cambrils?

- ☐ a. Un carro petit
- ☐ b. Una eina del camp petita
- ☐ c. Un petard

10. A qui acompanyen els nanos de Cambrils?

- ☐ a. La coral
- ☐ b. Els bastoners
- ☐ c. Els gegants

Sopa de lletres

Busca deu elements festius.
Els trobaràs en totes direccions i sentits.

A	M	C	E	R	C	A	V	I	L	A	N	O	P	R	G
J	K	U	F	R	T	C	G	A	E	Z	Q	X	G	B	D
E	F	S	T	U	W	I	Y	X	R	S	K	E	F	A	V
M	H	R	F	D	D	S	P	R	A	N	G	I	S	L	O
Q	R	E	T	S	J	U	B	I	D	A	F	R	S	D	E
H	I	N	J	I	R	M	K	J	N	N	E	L	J	I	O
Q	R	O	P	F	I	E	T	T	A	L	J	R	O	A	Z
A	V	T	M	R	E	R	L	U	L	G	R	C	R	B	T
I	M	S	J	Q	T	O	F	A	G	T	I	J	V	L	Y
K	W	A	Y	T	M	O	R	D	B	U	R	T	A	E	F
Q	U	B	P	H	L	G	D	A	S	M	O	E	X	S	R
B	D	P	O	R	S	L	I	D	R	A	I	F	R	Z	C
G	K	L	A	R	T	M	U	C	L	E	U	T	M	X	I
L	C	A	S	T	E	L	L	E	R	S	H	A	L	T	R
K	J	T	E	T	Y	O	P	V	R	D	I	Z	Q	S	A
P	A	R	T	H	D	K	L	V	B	T	L	O	I	C	V

L'anjub: Núria Ortoneda, Gemma Ivern,
Montse Ortoneda, Gerard Martí, Marcel Blàzquez,
Jordi Moreno, Núria Piqué i Eva Sentís
(Col·laborador: Pere Navarro)

Membre de l'associació cultural Revista Cambrils
Desembre 1995 - Núm. 5

Col·laboren:

AJUNTAMENT DE CAMBRILS

revista **cambrils**

SOLUCIONS: Test: 1b/2c/3b/4b/5c/6a/7a/8b/9c/10c
Sopa de lletres: cercavila, música, nanos, diables, flabiol, timbal, gegant, bastoners, lluer, castellers.

GRUP DE RECERCA
DE CULTURA
TRADICIONAL I
POPULAR